

MAGYAR ALUMÍNIUM

MAL Magyar Alumínium Termelő és Kereskedelmi Zártkörűen Működő Részvénytársaság

Iktatószám: 12238-303/2708

Közép-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség

Székesfehérvár

Pf.: 137

8002

Közép-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség		
Ügyszám:	Iktatószám:	
12238/12	42957/12	
Érkezeti:	Irányítás:	
102. MÁJ 10.	EFO	
Melléklet:	illeték:	Ügycsoport:
7 db	—	30010

Tárgy: Tájékoztatás a MAL Zrt. üzemelésében lévő IX. és X. számú tározó diffúz levegőterhelés csökkentése és megakadályozása tárgy körében.

Tör. A. 05.12.

Tisztelt Felügyelőség!

A Közép-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség 12238/2012. ügyszámú, 36614/2012. iktatószámú levelükben tájékoztatást kért hatósági ellenőrzés keretében a MAL Zrt. üzemelésében lévő IX. és X. számú tározó diffúz levegőterhelés csökkentése és megakadályozása tárgy körében.

A MAL Zrt. 2012. március 31-én a Közép-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség 4527/12 ügyszámú, 16173/2012. iktatószámú határozatának (az egységes környezethasználati engedély előírásaitól eltérően végzett tevékenység miatt komplex bírság kiszabása és intézkedési terv benyújtására kötelezés) 4.00 pontja szerinti előírásnak megfelelően, az egységes környezethasználati engedély 9.1 pontjában tett előírás teljesítése érdekében, intézkedési tervet nyújtott be. A Felügyelőség tájékoztatást kérő levelében a X. számú kazetta vonatkozásában a végrehajtási határidőt nem fogadta el, és egyben nyilatkozattételre kérte fel a MAL Zrt-t az alábbi kérdésekben:

- A IX. és a X. számú zagyártározó kazetták teljes lefedését biztosító egyes részfolyamatok bemutatása. (A munkafolyamatok pontos ismertetése, a technológia pontos leírása, az egyes feladatok elvégzéséhez szükséges idő, valamint munkaerő és munkagép kapacitás)
- Milyen átmeneti intézkedéseket tesz a MAL Zrt. a kiporzás megakadályozása érdekében a IX. és a X. számú kazetták teljes lefedéséig – egy esetleges szélsőséges időjárás esetén.

Az intézkedési tervben MAL Zrt. részletesen bemutatta a rendkívüli kiporzásokat kiváltó okokat, hatósági kötelezéseket, azok végrehajtásait illetve mindazokat a tevékenységeket, üzemi kísérleteket, amelyekkel a porzás csökkentését kívánjuk elérni. A IX. és X. tározó porzás csökkentési lehetőségeit külön-külön mutattuk be, eltérő helyzetük és műszaki problémáik miatt. Az alábbiakban – a Felügyelőség kérdéseire is választ adva – bemutatjuk az intézkedési terv leadása óta eltelt időszak munkálatait, az elvégzett feladatokat.

Azonban továbbra is fenntartjuk, azon álláspontunkat, hogy a nedves technológiával és a porzásra alkalmas felületek nedvesen tartásával a kazetták kiporzás veszélye kézben tartható volt.

Székhely
számlázási cím: H-8400 Ajka, Gyártelep 598/15 hrsz.
levélcím: H-8401 Ajka Pf.:124
Tel.: +36 (88) 522-400
Fax: +36 (88) 311-634

MAL VÁLLALATCSOPORT TAGJAI:
MAL Deutschland Aluminium GmbH
D-40547 Düsseldorf,
Niederkasseler Kirchweg 117
Tel.: +49 (211) 556-0588
Fax: +49 (211) 559-1233

MAL- Product S.R.L.
RO-530153 Miercurea-Ciuc,
Str. Zorilor 38/A
Tel.: +40 (266) 372-428
Fax: +40 (266) 372-007

Kereskedelmi Igazgatóság
H-1012 Budapest, Logodi u. 34/B.
Tel.: +36 (1) 309-4200
Fax: +36 (1) 309-4211

SILKEM d. o. o.
SI-2325 Kidricevo,
Tovarniska c. 10.
Tel.: +386 (2) 796-9391
Fax: +386 (2) 796-9111

Cégjegyzékszám: Cg. 19-10-500274
Cégbíróság: Veszprém Megyei Bíróság
Adószám: 12516584-2-44
www.mal.hu mal@mal.hu

„Rudnici Bokšića Jajce” DD
BIH-70101 Jajce,
TRG Hrvatskih Bratellja b.b.
Tel.: +387 (30) 658-146
Fax: +387 (30) 659-315

Malatka 19. asztal

IX. számú kazetta kiporzásának megakadályozására, csökkentésére

A Mecsekérc Zrt. által beszállított, kármentesítésből származó, szennyezett földdel (EWC 17 05 04) való letakarási munkákat – kihasználva az időjárás adta kedvező lehetőségeket – 2012. április 2-án folytattuk. A letakarási technológiát kezdetben a Veszprémi Bányakapitányság VBK/1394-7/2011. számú határozatában engedélyezett technológiával végeztük. (lásd 1. számú melléklet).

A tevékenység felgyorsítása érdekében a Veszprémi Bányakapitánysághoz – geotechnikai szakértői véleményen nyugvó – módosítási kérelmet nyújtottunk be, amelyet VBK/940-2/2012. számú határozattal fogadtak el.

Ezzel megnyílt a lehetőség a lefedési tevékenység gyorsítására, április 20-tól a módosított technológia szerint végeztük a tevékenységet (2. számú melléklet). A lefedési munkákban naponta egy rakodógép, két dózer és öt nehéz terepre alkalmas, három és négytengelyes Tátra tehergépkocsi vesz részt, jellemzően napi 12 órás munkarenddel, munkanapokon és szombaton egyaránt. A munkákat két állandó felügyelet jelenléte mellett végezzük a tevékenység fokozott kockázata miatt (gépsüllyedések).

A feladat végrehajtását három tényező nehezítette jelentősen:

- A IX. számú kazetta gátállékonysága miatt – a későbbiekben meghatározott gátállékonyság növelését szolgáló létesítmények elkészültéig – a letakarási feladatok csak a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem, Építőmérnöki Kar Geotechnikai Tanszéke szakvéleményeiben magadott géptípusokkal végezhetők. A gátakon egyszerre elhelyezhető, bedolgozandó földmennyiség, a gátak gépjárművekkel történő megközelíthetőségi távolsága, az egyszerre a gáton lévő gépek száma jelentős korlátozó tényező. Egyelőre a dinamikus terhelés teljes körű modellezése nem lehetséges és így nagyobb dinamikus terhelésre nem látunk lehetőséget.
- Időjárási anomáliák: az esős időszakok elsősorban a nehézgépek közlekedését lehetetlenítik el, viharos erejű szélben pedig nem lehetséges a biztonságos munkavégzés, illetve a munkálatok még tovább növelik a kiporzást. Bár április száraz hónap volt, mégis három nap is le kellett állítani a tevékenységet a gépek elsüllyedése miatt.
- A munka áprilisi újraindításakor a porzásra hajlamos, erőműi fahamuval borított felület még 15 ha nagyságú volt. Május elsejéig ennek mintegy **felét, 7 hektárt már sikerült lefedni**. A szállítási távolságok növekedése, illetve a lefedendő felület szilárdsági romlása (vékonyodik, majd eltűnik a vörösiszapon a salakborítás) miatt a telepíthető maximális gépszám megtartása mellett is arányaiban a naponkénti lefedett felület csökkenése matematikai trivialis. Emiatt a teljes felületű porzásmentesítési munkák befejezése 2012. év augusztusra várható, összhangban a MAL Zrt. képviselője által 2012. március 2-án adott ez irányú nyilatkozatával, illetve az intézkedési tervben leírtakkal.
- A már lefedett felületen a további kiporzás legjelentősebb csökkentése a növényzet minél gyorsabb megtelepülésével érhető el, ez a másodlagos porzást csökkenti.
- A növényzet mielőbbi kialakulása/kialakítása érdekében MAL Zrt. engedély kérelmet nyújt be a Bakonykarszt Zrt-nél képződő EWC 19 05 03 előírástól eltérő minőségű komposzt hasznosítására – amennyiben tisztelt Felügyelőség az engedélyt megadja – a komposztot felhasználja a hulladéktárolók felületének rekultivációja, növényesítése során. A spontán kialakuló növényzet porzás megakadályozó hatását a korábban rekultivált kazetták felülete jól reprezentálja.

X. számú kazetta kiporzásának megakadályozására, csökkentésére

Mint az intézkedési tervben bemutatásra került, hogy a X. kazetta nagy részén (mintegy 95 %) hagyományos gépparkkal végzett gépi földmunka – életvédelmi okok miatt – nem lehetséges.

Sajnos, mivel a vörösiszapon járás (biztonságos) technikája még nem alakult, alakulhatott ki, a helyzet javítása érdekében átmenetileg, kísérleti jelleggel, - amennyiben ezzel a T. Felügyelőség is egyetért és engedélyt ad -, megfontolandónak tartanánk a Bakonykarszt Zrt. és MAL Zrt. közös javaslatát, hogy az Ajka városi centrifugált szennyvíziszapot, illetve a szippantott szennyvizeket a X-es kazetta D-i és Ny-i részsűjéről leengedve takarást érjünk el. Korábbi tapasztalatunkból tudjuk, hogy száradás, majd az azt követő esőzés után megjelenik a zöld vegetáció.

Ugyanakkor a MAL Zrt. 2011. márciusa óta végzett porzásmentesítési kísérletei azt bizonyították, hogy a műszaki-gazdasági optimum a Mecsekérc Zrt. által beszállított, kármentesítésből származó szennyezett földdel (EWC 17 05 04) történő lefedés.

A biztonságos, de egyben – a feladat méretéhez képest – hatékony tevékenység megtervezéséhez üzemi kísérleteket kellett/kell még lefolytatni.

A továbbiakban beszámolunk a Tisztelt Felügyelőségnek a X. számú tározón végzett előkészítő munkák állásáról:

A X. tározó kiszakadási helyének közelében kialakított belső résfal készítésekor a kivitelező DEC Hungary Kft. „katasztrófhelyzetben” már épített a vörösiszap felületen belső utakat. A vizsgált technológiánál a X. kazetta észak-déli tengelyvonalában megfelelő teherviselő képességű feltáró utat kell készíteni, de a korábbi és a jelenlegi utaknál nem azonos az abszolút magasság.

Az építendő út teherviselő képességének megállapítására a szakértői számítások elkészültek. Előzményként 2012. március 13-án és március 23-án a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem, Építőmérnöki Kar Geotechnikai Tanszékének szakértői műszeres talajfeszültség vizsgálatokat végeztek a X. tározó több pontján. A mért adatok alapján megállapították, hogy a tervezett feltáró út állékonysága a IX. számú kazettán bevált Tátra típusú nehéz tehergépkocsik esetében műszaki határon van, ezért általánosságban nem javasolják használatát, illetve csak sikeres több próbaszakaszi kísérlet után. Meg kell jegyezni, hogy a katasztrófhelyzetben épült belső úthálózatot is csak lépcsőről lépésre, a tapasztalatok kiértékelése után merte elkészíteni a kivitelező is a vörösiszap felület szilárdságának rendkívüli változékonysága miatt. Ez az előrehaladás sebességében nagy bizonytalanságot hordoz.

Május hónap során megépítésre kerül több rövid, különböző felépítésű, szerkezetű próbaszakasz. A szennyezett föld bejuttatására kísérleti céllal Morooka típusú, láncalpas szállítójárművek kerülnek kipróbálásra. Ezen gépek kisebb tengelynyomásúak a Tátra típusú gépjárműveknél, ugyanakkor szállítási kapacitásuk is kisebb.

Az üzemi kísérletek befejezése után állapítható meg, hogy pontosan milyen technológiával, mekkora időigénnyel, mekkora munkaerő és munkagép kapacitással lehet a feladatot elvégezni. Az intézkedési tervben is kihangsúlyozásra került, hogy mivel még a próbaszakaszokról sincsenek tapasztalataink, a korábban jelzett határidőt sok, még ismeretlen műszaki tényező hátráltathatja.

Mindezen okok miatt a kísérletek befejezéséig, a pontos behordási és elterítési technológia megismeréséig a X. számú kazetta teljes lefedésére reális befejezési időpontot – az intézkedési tervben javasoltnál nagyobb pontossággal – nem tudunk adni.

Emiatt kérelmezzük a tisztelt Közép-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőségtől, hogy a Közép-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség 12238/2012. ügyszámú, 36614/2012. iktatószámú tájékoztatást kérő levelükben szereplő, a X. számú kazetta teljes lefedésére el nem fogadott határidő módosítására a kísérletek lefolytatása után, 2012. július végén adhasson nyilatkozatot a MAL Zrt.

Átmeneti intézkedések a kiporzás megakadályozás érdekében

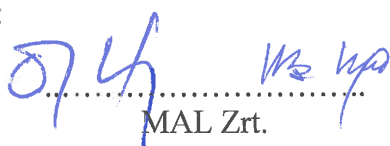
A MAL Zrt. legfontosabb intézkedése a munkálatok felgyorsítása volt. A IX. kazetta lefedési munkáinak gyors előrehaladásával a letakart felület fokozatosan nő, így az esetlegesen fellépő diffúz porzás értékhatár túllépési valószínűsége arányosan csökken, ami kedvező a környezetre. Empirikusan már jól érzékelhető a változás a IX. számú kazetta vonatkozásában. Ugyanakkor a területen végzett pormérések adatai alapján megállapítható, hogy a lefedés jótékony hatását letompítja a szokottnál lényegesen szárazabb téli és tavaszi időjárás miatti, egységnyi felületre jutó intenzívebb porzás megjelenése, ami a tömegtájékoztatási eszközök hírei szerint az ajkai tározói porzási jelenségektől függetlenül egész Magyarországon, de főleg a Dunántúlon okoz jelentős környezeti hatásokat.

Valószínűleg ennek tudható be az is, hogy az Ajka-Tóskorberénd mérőállomásnál - nem a tároló irányából érkező szeleknél is (pl. Észak Észak-nyugati szél) - sok esetben határérték feletti porterhelést mérünk. Ez a mérőállomás a tározó Északi Észak-keleti oldalán található és a jelzett szeleknél gyakran magasabb értékeket mutat, mint a Déli oldalra telepített Kolontár-Lórinte mérőpont.

Kérjük tájékoztatásunk szíves elfogadását.

Ajka 2012. május 3.

Tisztelettel:

MAL Zrt.

MAL Magyar Alumínium
Termelő és Kereskedelmi
Zártkörűen Működő Részvénytársaság
8400 Ajka, Gyártelep hrsz. 598/15
2.

Mellékletek:

1. számú melléklet: VBK/1394-7/2011. számú határozata
2. számú melléklet: VBK/940-2/2012. számú határozat